

nává o textovém zabezpečení zvoleného tématu a specifikuje základní pojmy metodologie pro práci s textem: tematický text, volba textu, vzájemné vazby mezi textem a průběžným tématem. Autor definuje i požadavky na kulturologickou přípravu učitele. Soudím, že velmi správné jsou závěry o důležitosti kulturologické úrovně studenta, která může různě ovlivnit volbu učebního textu, zejména v počátečním stadiu vyučování. Autor při tom vychází ze základních didaktických ustanovení Je. M. Vereščagina a V. G. Kostomarova (1980). Za přínosné pokládám i autorem

navržené konkrétní metodické postupy na zvládnutí stereotypních představ mezi studenty (s. 69). Kapitola obsahuje ukázky konkrétních textů, které ilustrují didaktické textové zabezpečení pro jednotlivé etapy rozvržení učiva.

V závěru monografie najdeme konkrétní metodické aplikace základních teoretických ustanovení. Publikace je ukázkou nových přístupů k obsahu vyučování ruského jazyka se zřetelnou orientací na kulturologickou funkci jazyka a na poznávání ruské reality.

J. Timofejev

Polsko-makedonské studie

Kawka, M.: Studia konfrontatywne I textologiczne (polski/macedonski), Kraków 1994, 84 str.

Polskou makedonistiku a balkanistiku již mezi světovými válkami proslavil svými výsledky výzkumů slovanských nářečí okolí Soluně Mieczyslaw Małecki, na jehož nedokončené dílo pak po roce 1945 navázal výzkumy balkanolog Zbigniew Gołąb.

Profesor krakovské Vysoké školy pedagogické Maciej Kawka byl několik let lektorem polského jazyka na Univerzitě Cyrila a Metoděje ve Skopji. Patrně to byl jeden z podnětů k srovnávacímu studiu polsko-makedonských styků v oblasti jazyka. Připojil se tak k značně velké skupině polských lingvistů z vysokých škol a akademických ústavů, kteří se systematicky věnují studiu zejména polsko-makedonské jazykovědné, onomastické a nářeční problematiky také ze širšího srovnávacího aspektu celobalkánského.

K několika svým dříve časopiseckým studiím (např. o prefixu *po-* v polštině

a makedonštině nebo o některých syntakticko-sémantických otázkách) nyní M. Kawka připojil další a shrnul je v knize *Studia konfrontatywne I textologiczne (polski/macedonski)*. První část knihy obsahuje čtyři stati o otázkách polsko-makedonské konfrontativní gramatiky, např. zkoumá v nich sémantické struktury makedonského zvrtného *se* a polského *się*, věnuje pozornost sémantice některých makedonských sloves a jejich polských protějšků a bohatě je dokládá příklady.

Svou teorii textu a intertextuálnosti (metatextuálnosti) rozpracovává Kawka ve třech státech založených na makedonských folklorních nebo literárních textech. První z nich je založena na lidové slovesném textu nejneproduktivnějšího sběratele makedonských pohádek, přísloví, hádanek, úsloví, atd. Marka Cepenkova. V druhé stati rozebírá zesílený zápor v Cukrové pohádce (1980) současného makedonského prozaika

a básníka Slavka Janevského. Třetí stat' věnoval M. Kawka analýze pojmů meta-textovosti (metatextuálnosti) v některých novelách a povídkách (např. *Nová Paskvelie*, 1968) před několika lety zesnulého prozaika a dramatika Živka Činga, které jsou psány pod vlivem makedonské lidové slovesnosti a často mají podobu skazu.

Výklady polského jazykovědce a makedonisty M. Kawky vycházejí z nejnovějších výsledků evropské a světové lingvistiky a vnášejí do nich některé cenné metodologické postupy a netradiční závěry.

Ivan Dorovský